

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди

Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

ТАНДЫЖЫЛАР — ЧАРЫШТЫН ТИЛЕКЧИЛЕРИ

ХУНАУМЕЛ САМБЫРАЗЫ

Сентябрьның ийги оя хонууда дүжүт ажаалдазынын болгаш күрүнеге тараа садарынын талазы-биле районнар аразының социалисттиг чарыжынын тилекчизи Танды району, күрүнеге тараа садар талазы-биле боттарынга бердигинг онаалданы болгаш социалисттиг хүлээлгелери ажы күүседилчек моон адаанда мурнакчы ажил-агыйлары Хүндүкел Самбыразынга кирген.

ТАНДЫ РАЙОН (СЭКП райкомунун бири секретары Д. К.-Х. Ооржак, райкомунун даргазы Г. А. Заревич), сентябрь 20-ге чедир тарылга шөлүнүн 75,3 хуузу кестирин, 50,4 хуузу бастырган, үрезиинин чартык кезини уруп, күсүкү чер андарылазын чединишкенин чорудуп турар.

КЫЗЫЛ ХООРАИ СОВЕДИНИН «КӨК-ТЕИ» СОВХОЗУ (директору А. И. Ломаев, парторганизация секретары В. М. Гаврилова) күрүнеге 2700 тонна тараа дужаар хүлээлгезин сентябрь 21-де 101,8 хуу күүсеткен.

КАА-ХЕМ РАЙОННУН «СОВЕТ ТЫВА» СОВХОЗУ (директору А. Г. Прокудин, партком секретары Я. С. Доржу) 1000 тонна тараа садар хүлээлгезин сентябрь 22-де 120,4 хуу күүсеткен.

УЛУГ-ХЕМ РАЙОННУН ЖДАНОВ АТТЫГ СОВХОЗУ (директору Д. Х. Дугур-Серең, партком секретары О. А. Дүмбүү) күрүнеге 520 тонна тараа садар планын онаалдазын сентябрь 22-де 126,9 хуу күүсеткен.

ОЛ-ЛА РАЙОННУН «КҮШ-АЖЫЛДЫН ХОСТУУ» СОВХОЗУ (директору А. М. Гаков, партком секретары эш Даныч) күрүнеге 270 тонна тараа садар онаалдазын сентябрь 21-де 102,6 хуу күүседилкен.

Уенил шалгыч фронтуну —

дүжүт даш тузчуушкыга база бир тилекче челип алыры өөрчүтүчү-дээ, бунаның-дээ. Танды районун тараажылары сентябрьның ийги оя хонууда чаа дүжүтүн ажаалдазын, күрүнеге тараа садарын, күсүкү чер ажилдарын бүтү комплекси-биле организаствыг чорутканы даш СЭКП Тыва обкомунун, республиканың Министрлер Чөвүлелиниң болгаш обшрифво-деленин шилчиргиз Кымза туугун чаалап ал, чаа дүжүтү чогур өйүңле, чилириг чок ажаап алыр даш районнар аразында социалисттиг чарыштын тилекчизи болган.

Тандыжылар 66 муң га черин тараазын кестирген, он 46 муңун бастырган, га бурдузунден отума-биле 13,3 центнер тарааны бо хүнерге чедир ажаап алган. Төрөөн чуртун шыгжамырынга 33

ШИЛЧИР КЫЗЫЛ ТУКТУ ТЫВЫСКАНЫ

мун тонна тарааны кирген. Үреинге 8800 тонна тарааны урган. 16700 га аягысты андарып алган. Ажил-агыйларга Көдөө ажил-агый дуржула станциянын тараажылары 6855 га черин дүжүдүн бүтүрү-биле ажаап, күрүнеге 3578 тонна тарааны саткан. Соолгу он хонукта станциянын механизаторлары онаа белик темпийге ажаалдан, «Коммунизмниң херели» колхоз тарылга шөлүнүн 78 хуузу кезип, бастырып алган.

Дуун Тандынын он тергини тараажылары, ажилы чоннарнын тилекчилери районун Култура бажынынга

110 муң тонна тарааны Төрөөн чуртка бээри — Тываның тараажыларының алдарлыг херээ!

Дуун беш шакка чедир республиканың ажил-агыйлары күрүнеге **68.701** тонна тарааны саткан, ол болза планның **62,4 хуузу-дур. Районнар айы-биле мындыг болган:**

Районнар	Планы		Хуузу
	Планы	Сатканы (тонна)	
ТАНДЫ	59000	32958	55,9
БИИ-ХЕМ	13000	5043	38,8
КАА-ХЕМ	27.000	21364	79,1
УЛУГ-ХЕМ	5.580	3026	54,2
ЧӨӨН-ХЕМЧИК	4.940	1028	20,8
БАЙ-ТАЙГА	130	163	125,3
КЫЗЫЛ	5000	4730	94,6
БАРЫН-ХЕМЧИК	1300	383	29,5

ЧОДУРААЖЫЛАРДА

САМАГАЛДАЙ. (Телефон-биле) ССР-ниң тургустунганынын 50 чылынга төлөтпүсү ажыражы-биле алган социалисттиг хүлээлгелерин күрүнеге даш Тес-Хем районуниң «Чодураа» колхозунун ажил-агыйлары кызым ажаалдади.

Ийгилик малынга четир санын чек кунарларынын белгетке алды орууларына колхоз баштаар чер салган, колхозчуларын кеп-агыйларынын организастван турган, 3020 тонна ситенин саррааткан ал, планын онаалдазын күүсеткен.

Ажил-агыйнын мал чечин белгеткериң Василди Аралдыне удурукта механизастваттыган бригада онаа шыгарган. Олар 1156 тонна ситенин белгеткэр онаалдазын 1700 тонна чедирген. Бо бри-

гадавын кеңигүнеңи Григорий Чуда, Чапай Кавайлы, Михаил Оруйту, Май-оол Даай-оол болган окселер-дээ эки ажаалдади.

Ситен белгеткериңи үш хойжы база бо мал бригадаларын малчылары төлөтпүсү тузу кирген.

Колхоз бо чызын 2152 га шолга тараа болган мал чечин култураларын тараан, оон ажаалдазын дооскан.

Ажил-агыйнын малчылары күрүнеге көдөө ажил-агый продукттарынын садарынын планын багай эвес күүседип турар, тө айларда күрүнеге сүт, эвэс дууларынын планын хууса бетинде күүсеткен, амгы үезде дөрткү кварталдын үдүнеги кириптин дуулап эгелээ.

А. ДЕМБРЕЛЕ.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунда

ОРУК АЖЫЛ-АГЫЙНЫЧЕ КИЧЭЭНГЕЙНИ КҮШТЕЛДИРЕР

ажил-агыймы улам саймаларынче онаа кичээниң садыра чутула. Хой санын калдыр, техника-механизмдер-биле терчелеттиңе орук болган көвүрүт тудууну, септелдиңиңи, хайтаргалыны организастваларын бүүдүргүге аргалдыне катыштырган. Эвелең, республика, тус чер узур-дуулар, ажил-агыйның ийгилик оруктарын 2 муң ажил-агыйга уаг коллективтер тууду, чаартын турар.

Республиканың автоорук тудуулары өртке чели айлары наштап салымчыларынын шиндирдиниң илянин 84,4 хуу чыл планын чүгө 43,3 хуу күүсеткен. Оу уениң ийгилик Чарлык Оуугар үдүргөн 1545 муң рублениң чүгө 50,5 муңун ажил-агый Орон, Тес-Хем, Бай-Тайга, Танды районнарны ажаалдады, соокторун, бүүдүргелери уа ажилга шуут кирериниң оруну ажа савал шилчире-биле шыгаргалдынын турар.

«Тыва көдөө туку» трестин автобазаны, «Нара-Хаяк», «Сухнак» сооктор, Каа-Хем комур-даш район, «Тыва сүт туку» болган «Тыва туку» трестер соолгу каш чылдарда орук тудууну аргалдыне.

Туткин оруктарынын шыгары чавыс болуп турар, оларын үр хуузада эер чүддер лайы кой. Эрткен чылдын дөрткү кварталында Шагаа-Арыг — Чадаана аразының оруу дуулаган. Күрүне комиссияны даш хой чедир кылдырмаган чүддери элеткен. Тудууктар оларын 1972 чылдын июльда эткен.

Удурдук сав-туң сүрер, парак ажилдар чүддери орук тудууну организаствалары болдуру турганын кылдылар элеткен. Чызык,

Улуг Кебектин оюн эртер орууну тудуунга кылдырган ажилдарынын төмөкүн 11332 рублени, Шагаа-Арыг — Чадаана уластуруга 3134 рублени улагытырган.

Автооруктары туурамын болган ажаалдарынын бүүдүргүге эргелели болууну чаргылады — организастваларынын ажил-чорудууганын үрүниң төгөлдөгүн дүштүр чилчире талазы-биле боттуз хемчелери албайн турар. Көвүртү тудууларында техника чешинсе, Орук тудуунда база септелдиңиңи чамдын ажилдарынын механизаствалаадын күн-ажылды бүүдүргүкчүлүк бешдериниң планы күүсеттиңиңи таварылаптар хой. Шалың фондузын ажил чарыгдал, бот-үнеңи

чингештенден экономикага көргүдүлүр чавыс. Өүрдө № 1473 орук бүүдүргүге уластуруга Тес-Хемде № 1472 часток тергини чешинсе ажаалдап турар.

Автообиль оруктарын туурамын ажилдарынын экиндер дугайында шийттерин Россия Федерациялыгының Дээди Советиниң комиссия хүлээп алган болган. Ажаа болган РСФСР-ниң Чарлымына дууштун ажилды күптелдирерин Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумуну хуурамын автообиль оруктарын туурамын ажилдарынын бүүдүргүге эргелдиңиңи болган чер-чер Советтериниң күүсөмбарында, колхоз, сооктор, бүүдүргүге, ажил-агый удуртуктарынын четтен

ССРЭ-ДЕ АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ СОВЕТТЕРИНИҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ЭРГЕ-ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИНИҢ ДУГАЙЫНДА

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИГ РЕСПУБЛИКАЛАРЫНЫҢ ЭВИЛЕЛИНИҢ ХООЙЛУЗУ

ССРЭ-ниң политикага үдүсүни боолу турар ажилчы чоннар депутаттарының Советтериниң өмүсөөндөн бештен чуртуң ажилчы чоннарның эрге-чарыгазын ССРЭ Конституциясы быжыгалап турар. Улус база депутаттары Советтерин күрүне эрге-чарыгазын боттарын чорударынга кирер, оон тура-оруун болган эрге-ажыктарын тамга-лар кылдыр сонугу төлөдөткөн.

Депутат болуру — белик алдар болган улуг харымсалга болур. Чон депутаттарга күрүнеңиң болган хой-ийгилик чутула хүлээлгелери даандыр турар. Коммунизм тургузушкунуң херонго бүгү күзүн болган билин бээри ажилчы агыйлык колхозчу тараачылар-биле эвилден, ССРЭ-ниң улустарынын дайралын болган аяк-дуума чоруун улам быжыгалады, совет эвилдигинде социал-политиктиң чарык эвни быжыгалады, ажилчы чоннарның чагыт чоруун болган културалык чарыктын чонка беддерине, социалист Төрөөн чуртун күш-шымылын күш-тедирине бүгү талазы-биле алды бээри депутаттарын хүлээлгезин болур. Депутаттар коммунисттер болган партия кеңигүсү эвнесиниң бүүдүбөс болууну, Коммунисттериниң политикага, улустун эрге-ажыктарын элестеткен сокунда шуугуун амдыларга боттарынын чорудар хүлээлгезин.

Депутат кижи болууну бүгү ажил-агыйны соңукчуларын келесин шымыктырп бадтыкар, кажал-дээ угуштун оон көпөгү турар төгөлдөрүнүн деңдигине турар үчүрүтү.

I. НИИТИ ДҮРҮМ ЧҮҮЛ 1. ДЕПУТАТТАР — УЛУСТУҢ СОВЕТТЕРДЕ БҮРҮН ЭРГЕЛИГ ТӨЛӨӨКЧИЛЕРИ

Депутаттар болза күрүне эрге-чарыгазын организастваларында — ажилчы чоннар депутаттарының Советтеринде улустуң бүрүн эргелиг төлөөкчилери болур.

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң, эвилдешкен республиканың Дээди Советиниң, автономнуг республиканың Дээди Советиниң, ажилчы чоннар депутаттарынын край, область Советиниң, автономнуг областың, национал округтун, районун, хоорайнын, хоорайда районун ажилчы чоннар депутаттарынын Советиниң, ажилчы чоннарның суур болган көдөө Советиниң депутаттары ССРЭ Конституциялыгы айтышканын буугаар ону Советке бүгү-шүн, дег эргелиг болган дөрт сокунда эргелиге үдүсүлөөш чакыт бадылашканын-биле сокуткаа сонда болууну бүгү эргелиг алыр ужураар.

ЧҮҮЛ 2. СОВЕТТЕРНИҢ КҮРҮНЕ ЭРГЕ-ЧАРЫГАЗЫН БОТТАНДЫРАРЫНГА ДЕПУТАТТАРЫН КИРЖИЛГЕЗИ

Советтерин күрүне эрге-чарыгазын боттадыры чорудары Советтин бүгү ажил-чорудууганында депутат бүүдүрүшүд ийгиликтен киралдынеңиң үдүсүлөткөөр; депутаттар күрүне, ажил-агый болган социал-култура тургузушкунуң айтырларынын шийтирээр, Советтерин шийтирлерин амдыларга боттадырынын организаствалары күрүне организаствалары, бүүдүргелери, албай чарыгынын болган организастваларын ажилчы контролларынга, Советтериниң өске-дээ амдыларын боттадыры чорударына кирер.

Депутат болууну ажилчы чорударда күрүнеңиң ийги эрге-ажыктарын удурута болдуру, сокунда округтун тургалык чонунуң төгөлдөрүн, а ол ийгилик депутаттын сокуткаа эвилдешкен, автономнуг республикаларының, автономнуг областтарын, национал округтарын

азы оон сокунда округтун турун турар деивсөөрлүк-дээ экономикага, културалык, национал болгаш өске-дээ онаалдык чүддери бәрмалдап көөр.

Депутат кижи болууну ажилчы ССР Эвилдешкен, эвилдешкен, автономнуг республикалары хойбуларынга, а ол ийгилик ажилчы чоннар депутаттарынын Советтериниң чогур шийтирлеринге үдүсүлөөш чорудар ужураар.

ЧҮҮЛ 3. ДЕПУТАТТАРЫН БҮРҮН ЭРГЕЛИГНИҢ ДУГАЙЫНДА ХООЙЛУЖУДЛУГА

ССРЭ-де ажилчы чоннар депутаттарынын Советтериниң депутаттарынын бүрүн эргелиги бо хойлуу тодардыр, а ол ийгилик:

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Эвилдешкен Советиниң болган Националар Советиниң депутаттарына хамарыштыр — ССР Эвилдешкен хойлуужудууга:

эвилдешкен республикаларын Дээди Советтериниң депутаттарына хамарыштыр — ССР Эвилдешкен болган эвилдешкен республикаларын хойлуужудууга;

автономнуг республикаларын Дээди Советтериниң депутаттарына хамарыштыр — ССР Эвилдешкен, эвилдешкен болган автономнуг республикаларын хойлуужудууга;

ажылчы чоннар депутаттарынын край, область Советтериниң ажилчы чоннар депутаттарынын автономнуг область, национал округтар Советтериниң ажилчы чоннар депутаттарынын край, хоорайда район, суур болган көдөө Советтериниң депутаттарына хамарыштыр — ССР Эвилдешкен болган эвилдешкен республикаларын хойлуужудууга, мичаарга автономнуг республикаларын — баала-автономнуг республикаларын хойлуужудууга болур.

ЧҮҮЛ 4. ДЕПУТАТТЫҢ БҮРҮН ЭРГЕЛИГИНИҢ ХУСААЗЫ

Депутаттың бүрүн эргелиг ажилчы чоннар депутаттарынын Советинге оон сокуткаа хуңунда эгелер. Советтин сонгаал мавдат комиссияны депутаттарынын бүрүн эргелигин чыгар. Мавдат комиссияны кирергел савалын буугаар Совет депутаттарынын бүрүн эргелигин бир болза хүлээп көөр, чок болза чамдык депутаттарынын сокуткаанын эде көөр дугайында айтырарың тургузар.

ЧҮҮЛ 5. ДЕПУТАТТЫҢ АЖЫЛ-ЧОРУДУГАЗЫН БҮДҮРҮЛГӨ БОЛГАН АЛБАН ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИНИ КҮҮСЕДИРИ-БИЛЕ ДУУШТУРЕТИ

Депутат болууну эрге-хүлээлгелерин күүсөдирин бүүдүргүгө ажилдары-биле азы албан-хүлээлгелер ажил-чорудууга-биле камсызлаштыр чорудар. Депутат эрге-хүлээлгелерин эки тура-биле боттадырар.

Депутат бүүдүргө болган пиитиле-политикти амдыларга ийшиктен кирер, совет хойбуларын күүсөдириниң, күш-ажылдык савалга-чуруун, социалист пиитин тургалтанын чорудуун сагырынын үзегер-инжең көрүтүр.

ЧҮҮЛ 6. ДЕПУТАТТЫҢ СОҢУКЧУЛАР-БИЛЕ ХАРЫЗЛААZY, ОЛАРЫНЫҢ МҮРҮНГҮА ООҢ ОТЧЕТТҮГ БОЛУРУ БОЛГАН ХАРЫЗЛААZY

Депутат болду депутатка кандидат кылдыр дештиккен соңукчулар-биле, ажилчы чоннар коллективтери-биле болган хой-ийгилик организаствалары-биле база оон сокунда округтун деивсөөрлүк турар бүүдүргө, албай чөдери.

организаствалар, күрүне организаствалары-биле харылааны тудар. Депутат соңукчуларын мурунуга харымсалалыг болган оларга отчетун бир хүлээлгезин.

Соңукчуларын келесин шымыктырпайн ийгилик азы депутаттың белик алдыга төлөк чок чорутар кылган депутатты соңукчуларын хой куруузуң шийтирелдешкен дүүштүр хойбууда доктанкан чорун буугаар найм-дээ үезде чедир кыйтырты болур.

ЧҮҮЛ 7. СОҢУКЧУЛАРЫНЫҢ ЧАГЫЛАРЫН КҮҮСЕДИРИ

Депутат соңукчуларын чарыгынын күүсөдирине чонну организастваларыга болган ол чарыгынын бүүдүргө, албай чарыгынын, организастваларын боттадырынын контролларынга кирер, чарыгынын амдыларга боттадырынын чешин алар.

Соңукчуларын хуурадынын чүдүдү деп көргөсн чарыгынын чогур Совет чугааалык көөр, чарыгынын күүседар талазы-биле хемчелер аларынчын алыны бадтылар, улус ажил-агыйнын, социал-култура тургузушкунуң шыгарынын ажилдын кылдыра болган бөксөк тургузарга ол чарыгынын бәрмалдаар, соңукчуларын чарыгынын күүсөдирин организаствалар, оларын күүсөдирин контролларын боттадырар.

ЧҮҮЛ 8. СОВЕТ БОЛГАН ООҢ ОРГАНАРЫ-БИЛЕ ДЕПУТАТТЫҢ ХАРЫЗЛААZY

Күрүне эрге-чарыгазынын коллективдиге төлөөлдөкчү организаствалары болган депутат болууну кирген Советиниң доктанмак комиссияларын болган ол Советтин өске-дээ организастваларын ажил-чорудууга ийгиликтен кирер, Советтин оон организастваларынын даалгаларын күүсөдир хүлээлгезин.

Депутаттарынын боттарынын хүлээлгелерин Советтин, оон организастваларын шийтирлерин, даалгаларын күүсөдир турарылук дугайында оларын дымдалгыларын Совет чугаалагыр.

Дээди Советтерин Президиумдары, Советтерин күүсөдир комитеттери хамарышканын Советтерин депутаттарынын ажилдык эргелик чутула дузааны чедирин, Советтин болган оон организастваларын ажил-чорудууганын, ажил-агый болган социал-култура тургузушкунуң пландарын күүсөдириниң чоруу турарынын, соңукчуларын чарыгынын сайгарылганынын, депутаттарын шүүмчүлөөдөгү савал-наадырларын талазы-биле алдыган хемчелер дугайын депутаттарга дымдалы, депутаттарын совет хойлуужудууга, Советтер ажилдынын дуржулганын өөренирге дузааны чедирин турар.

ЧҮҮЛ 9. ДЕПУТАТТЫҢ БҮРҮН ЭРГЕЛИГНИ БОТТАНДЫРАРЫНГА ТААРЫМЧАЛЫГ БАЙДАЛДАРЫ КҮРҮНЕНИҢ ХАНДЫРАРЫ

Оон эргелигин болган хүлээлгелерин шийти чокке болган үр-түндөгү боттадырына эрге-хүлээлгө болган байдалдарын Совет хүрүне депутат бүүрүне магалдык турар. Депутаттын бүрүн эргелиг боттадырына шийтирел ажаларын эрге-чарыгазынын төлөөкчизи болур депутаттың ат-алдарында болган төгелдин чорунга ажилчы халдык кижилер чогур хойлуу буугаар харымсалалыг дүлээр.

ЧҮҮЛ 10. ДЕПУТАТТЫҢ БҮРҮН ЭРГЕЛИГНИ ХУСААЗ БЕНИДЕ ДҮЖЕРИ

Депутатты соңукчулар чедир кыйтыртык таварылауда депутаттын бүрүн эргелиг дүжер.

II. СОВЕТКЕ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АЖЫЛ-ЧОРУДУЛГАZY

ЧҮҮЛ 11. СОВЕТТИҢ СЕССИЯЛАРЫНГА ДЕПУТАТТЫҢ КИРЖИЛГЕЗИ

Советтин харымсал турары кол айтырлары Советтин сессияларында депутаттар коллективтери-биле чугаалашкы көөр болган шийтирээр.

Депутат Советтин сессия бүүрүне олуружур болган оон ажилды ийгиликтен кирер хүлээлгезин.

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму, эвилдешкен республиканың Дээди Советиниң Президиуму, автономнуг республиканың Дээди Советиниң Президиуму, Советтин күүсөдир комитетти Советтин сессиянын чамдылар үзөниң болган оун эргирер черин, Советке көөр-биле кирген айтырларынын дугайын депутатта баш бурунгар дымдалыр болган ол айтырлар талазы-биле эрге-хөк чутула материалдарын бээр.

ЧҮҮЛ 12. СОВЕТТИҢ СЕССИЯНЫНГА ДЕПУТАТТЫҢ ЭРГЕЛИГИ

Сессияга Советтин көрүп турар бүгү айтырларынын талазы-биле шийтирээр эргелик депутат эдилеп турар, Советтин организаствалары оон чорудуу болган сокунда эргелик.

Депутат Советке көөр-биле айтыртыр савалды кирер, сессиянын хун айтырлары, чугаалашкы турар айтырларын көөр чорудуу болган оон алыс утказын, Советтин тургузуу чоруу организастваларын болган Советтин сокут, томуй-лап азы баддалы турары албай-дужаалды кижилерин персоналды составынын талазы-биле савал кирер, төгөлдөр тургузар, савал бәрнеңи кирер, айтырлар савал, шийтир төлөөлдөгү болган ажа эдилер кирер, болууч савалын болган бадылашканын талазы-биле үдүсүлөөдөгү чүе чугаалаар, Медза бээр эргелик.

Депутат болза Советке отчеттуу азы оон контролонуу алаанда турар кандык-дээ организастваларын ажилчы хөккөсү кижиниң отчетун азы информативиниң Советтин сессияга дымнаар дугайында савал кирер эргелик.

ЧҮҮЛ 13. ДЭЭДИ СОВЕТТЕРИНИҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ХООЙЛУ-ДҮРҮМНИН САНАЛДААР ЭРГЕЗИ

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң депутаты, эвилдешкен республиканың Дээди Советиниң депутаты, автономнуг республиканың Дээди Советиниң депутаты оон сокуткаа Дээди Советке хойлу-дүрүмүн саналдаар эргелик.
(Точкузу 2-ги арманда).

Талыгырда сылдыстарже

Талыгырда майыналган сылдыстарже Дагын, дагын ракеталар укунтуктар. Чүүден артык сылдыстарым — улус-чонум, Чүү-даа камчаар силерге-ле четсимме аар.

СОРУКТУГ ИШЧИ

Эки кижилер дугайында

Хемьян терез суу мурунку-дуулап сымгал берген. Оа-бо талада эриктёрде сымдуктын оянда болгучулар-даа кестур. «Найрыгал» совхозтун суг катери кезек кийи омуртунан Чаа-Ходуң Кара-Бейге, уругулу достар чериңге аямдырия келген. Истервадда кылар-чаар чүүду «сөөмө» алап, хемин куду оруун уламчылап бадмыкы.

— Төрүтүр икестер бе?—деп чүтүк эрм. согурусардым. — Эчкитер улаунышымыңың деп санап турар. эр, кым-даа бир, холуңкак айтып Чүү-даа болза, дөртөн аймак түрүүр-дө, —деп, аямк эр нашта шайым эвид, аямтарга күткүтүк, олуваншарга сунту. Чугалаккы-чугалаккы жөрөн-жөккө, Тавос Карабы дүүн чаала уккөн харааның өг-бүдөм, аямк эр-өрү-биле демдел-лөн болду.

Чугалаккы-чугалаккы жөрөн-жөккө, Тавос Карабы дүүн чаала уккөн харааның өг-бүдөм, аямк эр-өрү-биле демдел-лөн болду. — Кадыр-касиетке совхоз иже кадарым, төвөңдү, алт-тым шошукту тура-да, Моск-ваның Кызыл шөлүдөм бөр басма, чорбам чери чок тол бөр-дөп, оол чугага улаш-ты.

УЛУСТУҢ ЧААГАЙ ЧОРУУ ДЭЭШ

ССРЭ-нің Дээш Совединиң Москвага бөеп эртин совсия-зының түңкелдерин делегийнң парлалгазы калбаа-биле тайылбырлап бижип турар.

тыртыларын чүткө амык үе-иң аяс, харин-даа кеер үе-иң аяс салгычларының арге-амкытары барымдалан кыздыр шийтирилэр аргасы социалисттик тургузат берил турарын СССР-нің Дээш Совединиң совлук сөсөлияне база катар бадмыканың «Руде» правос совлук бижикон.

хөгжүдеринге чугула уе-чада болурун «Работническо делю» совлук демделгеси. Ажылкы чонбар депутаттарының Со-веттери Совет күрүнгенин демократтыг тургузуун эң-не долуу-биле көргүсүпчүман, аямкы чонбарын эрелен-башкарылга оргыкчырынга эң долуу-биле кирекири ханды-рып турар деп «Народна ар-мия» совлук бижикон.

ШЫДЫРАА ОЛИМПИАДАЗЫ

СКОПЛЕ. (СЭТА). XX шымдыраа олимпиадазының баштайгы хулу дозуун турар, совет команда Бельгияның шпилдик командазы-биле ужурашышыныгыт ушудат алгагы демделген алган. Петросян бири халге Боени, Смирлов — Кореистин, Таби — Бейнович укунд. Кочивонич, Ваи Сетер-биле салгы соң-гаарыштыган салгы соң-гаарыштыган совет шымдыраачы-ның тивелдеген боол дозуу-ган. СССР-нің шпилдик коман-дазы Бельгияның коман-дазын 4:0 санга укван.

СКОПЛЕ. (СЭТА). Шыдыраа олимпиадазының илги айынышымыңда Данияның коман-дазы-биле ужурашпачын, СССР-нің шпилдик коман-дазы база катар уруг тивелде-ни чөтөп алган. Ужуралышы-нын салгы 3:5:5 болган. Смирлов Хемьяны, Таби — Янжесонну, Карнов — Салтук-удун алгалар. Савон биле Холмич ужурашышыны хайым болган. Ам бистик шыдыраачыларымың 7,5 салгы.

ВДР. Тханьха можунуң улусту ополченезиниң хемнер болган далайлар эриктери камгалаан отрядтары далайке балыктан чоруткан балыкчылар-ны агресорнуң хенертен халлаашкынарындан серемчиледиг камгалап турарын бо чурукта көргүс-кен. ВИА — СЭТА-ның фотозу.

СОВЕТ ШЕРИГ ТӨЛЭЭЛЕРИ ЧИЛИДЕ

САНТЬЯГО. (СЭТА). СССР-нің Шериг-Агаар Күштериң Коа командачылыктам, ужар чүүдүн Маршалл П. С. Кутаховна батшакан, совет шериг төлөөлери Чилиниң шериг ужар чүүдүнүн «Канитан Аялос» училешкере чораш, оо аймак-чорудугаам-биле танышкан. Чилиниң Шериг-Агаар Күштериң Коа командачылыктам, ужар чүүдүн генералы Сесар Рунс Ланшонун чалааның бугура Чилиде аалап чоруп турар ол төлөөлөр Чилиниң чаламарына дотунаашкыныың 162 чыа оюнун байырлагыла кирпкен. Байырал бо чыдыр сентябрь 18-те болган. Совет аалчылар Чилиниң маадырды

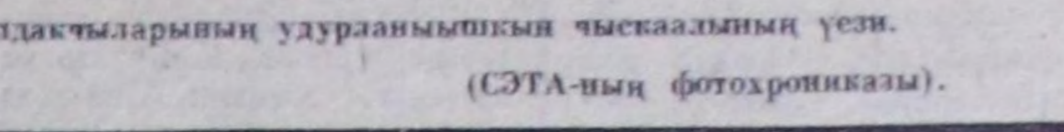
СӨҢГУЛДА МҮРНУНУҢ КАМПАНИЯЗЫ

НЬО-ЙОРК. (СЭТА). Америк коммунисттирлер соңгулда мурунуң кампаниям шийттирилген уе-чадымыче кирип турар. АКШ-ның Компартия-амяның президентиниң албан-дуулашында кандидатды, ол партияның Чилине секретари Гас Холд чуртка соңгулда мурунуң аян-чорунче туңу-кен. Ол аян-чорук үезинде Гас Холд 20 шийтарга баар болган соңгукчулар — аямк-чылар, албан-хаанчылар, студенттер-биле ужуражар.

телевидение

СЕНТЯБРЬ 23-ТЕ МОСКВАДАҢ 12.00—Дамчыдылгалар программасы. 12.05 — Медведер. 12.10—«Кадмыкыңа», Эртем-тайылбырлы программа. (Совет кардиологияны оң чаа чедишириниң дугайында). 12.55—Оңуң телеворуугу. Уругтарга, «Буралинюң дөргөткөн». 13.25—Оңуң телеворуугу. Мультифильмниң программасы. 13.55 — Оңуң телеворуугу. Хонкей талаам-биле делегий ужуражылган СССР-нің болган Канаданың шпилдик командалары ойнаар. Ушкү кээт. (Бжеидиге). В. И. Ленин атыг Тон стадионуң спорт ордузулдан дамчыдыла. 14.35—Оңуң телеворуугу. «Директор» Урай-чечен фильм. 1-ги серия. 15.50—«Бузабаас амыл». Латан ССР. 17.30—18.00—чалсар. 18.00—«Уе». Информастыг программа. 18.30—Оңуң телеворуугу. «Ожум Одесса». Урай-чечен фильм. 20.00—ССРЭ-нің автомобиль улеттурунуң министри А. М. Тарасов телеворуучуларың айтырларына харыслар.

АНГЛИЯ. ВДР-нің тайбын хоорайларын болган суг тудуларын америн ужар чүүдүн арааның бугу-биле бомбалап туруп берген

АНГЛИЯ. ВДР-нің тайбын хоорайларын болган суг тудуларын америн ужар чүүдүн арааның бугу-биле бомбалап туруп берген Англияның хой-ништиниң удурашышының болган килепозиниң улам хайныктырып турар. ЧУРУКТА: кино аямкычаларының удураанышымың тысааланың үези. (СЭТА-ның фотороликамы).

К. ВАЛЬДХАЙМНЫҢ ЧУГААЗЫ

НЬО-ЙОРК. (СЭТА). КНО-ның үчинеге секретари К. Вальдхайм 1974 чыды чонга бараан болурун делегий чыды болдуур деп чаралап. Делегийн хой-хой чурттарының болган удуз-узуң делекюрлериниң чонупуң мурунуга тургустурун турар чугула айтырларымың 1974 чыда чугаазымың төлө-дөткөнгөн. Ол айтырларымың талаам-биле бугу делегийн шүүланы болур. Ук шуулган-га белетковил аедекориче бугу күрүнгени К. Вальдхайм оон-биле эреленштер кийгырган.

ИНДИЙ-КЫДАТТА ТУЛУУШКУННАР

НЬО-ЙОРК. (СЭТА). Муруну Вьетнамын хостарының улусту чөпектиг күштери-ниң Куалчип жоккуда сай-гоно шерилерге шыгымы согушкунунары таларыштары уругулулешпашан. Чалга шериг көчөктөрүң тургусту-рун оо жокууң эрик делекюрлеринде шапар халлаашкыларга уругулу таваркыч турар. Америк информация агентилериниң демделген турорин бугулар алдыга, партиялар ам дайының 1 ду-гаар орукта район чөптөри Модикта болган Дыфода ийи бөлүктөрүң турар. Ко-сатта күштери Модикке кире берген болган оо хоорайы ээлеп алдыр дөш күдүмчү тулушкунунары чорудун турар.

арасы

• Бөгүн республикага будугтаар чамкык чөплөргө чык чаар. Барым улаунышымы-ныг хаттың дүреген сокуда-да 5—10 метр чөпөр. Агарың төмүртүрамы дагыг чөплөр-ге 7—12, өскөртөңгө 13—18 градус чыгыр болур.

КИНО

СЕНТЯБРЬ 23-ТЕ «НАЙЫРАЛ»: «Дескентирбес кырганар» 10.00, 11.50, 13.40, 15.30, 17.20, 19.10, 21.00 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Прокурорун огу» (1-ги, 2-ги көчөктөрү) 15.00, 17.45, «Чалым лаамның чөштөрү» 20.30 шактарда. «ВОСТОК»: «Оттуг кинолдар» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. «НИОНЕР»: Киночыдың 9.00, 13.50, «Сарыг чөмөдөнчө-гаштыг ужурадыр» 9.50, 11.40 «Лас-кеңикте орук» (1-ги, 2-ги көчөктөрү) 15.20, 18.10, 21.00 шактарда.